

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare

și Dezvoltare _____

_____ 2020

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2020

RAPORT ANUAL

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020-2023)

"Perfecționarea mecanismelor de aplicare a instrumentelor inovatoare orientate spre creșterea durabilă a bunăstării populației Republicii Moldova" cu cifrul 20.80009.0807.29

Etapa anului 2020: *Elaborarea abordărilor metodologice privind aplicarea instrumentelor inovatoare pentru creșterea veniturilor populației orientate spre reducerea nivelului de sărăcie*

Prioritatea Strategică - Provocări societale

Conducătorul proiectului

COLESNICOVA Tatiana

Directorul organizației

STRATAN Alexandru

Consiliul științific/Senatul

STRATAN Alexandru

Chișinău 2020

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs

Scopul proiectului constă în elaborarea abordărilor metodologice privind aplicarea instrumentelor inovaționale pentru creșterea veniturilor populației orientate spre reducerea nivelului de sărăcie.

2. Obiectivele etapei anuale

1. Elaborarea abordărilor metodologice privind cercetarea bunăstării populației prin identificarea instrumentelor inovaționale și aplicarea acestora pentru creșterea veniturilor populației Republicii Moldova.
2. Evaluarea dinamicii nivelului și structurii veniturilor disponibile și a cheltuielilor de consum ale populației țării, analiza comparativă acestora cu țările UE.
3. Evaluarea nivelului și structurii cheltuielilor de consum de bunuri materiale și servicii de către populație, determinarea factorilor de vulnerabilitate și identificarea celor mai vulnerabile categorii ale populației.
4. Perfecționarea mecanismelor de creștere a veniturilor populației prin aplicarea instrumentelor inovaționale orientate spre majorarea salariilor și creșterea veniturilor din activități economice.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. Elaborarea abordărilor metodologice privind cercetarea bunăstării populației și adaptarea sistemului de indicatori utilizat în practica mondială la condițiile Republicii Moldova.
2. Identificarea instrumentelor inovaționale și aplicarea acestora pentru creșterea veniturilor orientate spre reducerea nivelului de sărăcie și excluziunii sociale.
3. Evaluarea dinamicii nivelului și structurii veniturilor disponibile și a cheltuielilor de consum ale populației.
4. Analiza comparativă a nivelului și structurii veniturilor disponibile și a cheltuielilor de consum în Republica Moldova și în țările UE.
5. Evaluarea nivelului și structurii consumului de bunuri materiale și servicii de către populație.
6. Determinarea factorilor de vulnerabilitate și identificarea celor mai vulnerabile categorii ale populației.
7. Perfecționarea mecanismelor de creștere a veniturilor populației prin aplicarea instrumentelor inovaționale orientate spre majorarea salariilor.
8. Aplicarea instrumentelor inovaționale axate pe creșterea veniturilor din activități economice.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. Au fost elaborate abordările metodologice privind cercetarea bunăstării populației și adaptarea sistemului de indicatori utilizat în practica mondială la condițiile Republicii Moldova.
2. Instrumentele inovaționale au fost identificate și aplicate pentru creșterea veniturilor orientate spre reducerea nivelului de sărăcie și excluziunii sociale.
3. Au fost evaluate dinamicii nivelului și structurii veniturilor disponibile și a cheltuielilor de consum ale populației.
4. Au fost făcută analiza comparativă a nivelului și structurii veniturilor disponibile și a cheltuielilor de consum în Republica Moldova și în țările UE.
5. Au fost evaluate nivelul și structura consumului de bunuri materiale și servicii de către populație.

6. Au fost determinate factori de vulnerabilitate și identificate celor mai vulnerabile categorii ale populației.
7. Au fost perfecționate mecanismele de creștere a veniturilor populației prin aplicarea instrumentelor inovaționale orientate spre majorarea salariilor.
8. Au fost aplicate instrumente inovaționale axate pe creșterea veniturilor din activități economice.

5. Rezultatele obținute

Sinteza abordărilor metodologice privind cercetarea bunăstării populației prin identificarea instrumentelor inovaționale și aplicarea acestora pentru creșterea veniturilor populației Republicii Moldova. La elaborarea abordărilor metodologice pentru evaluarea bunăstării populației Republicii Moldova este oportun de a utiliza conceptul care combină elemente abordărilor științifice mixte. A fost efectuată analiza principiilor metodologice de compatibilitate a nivelului de bunăstare a familiilor cu componență diferită utilizată în practica mondială.

Evaluarea dinamicii nivelului și structurii veniturilor disponibile și a cheltuielilor de consum ale populației țării, analiza comparativă acestora cu țările UE. În pofida dinamicii pozitive a nivelului veniturilor medii disponibile pe cap de locuitor, RM rămâne cu mult în urma multor țări europene. Cea mai mică mărime a veniturilor disponibile pe cap de locuitor a fost înregistrată în gospodăriile casnice rurale, în gospodăriile conduse de lucrători pe cont propriu în agricultură (fermieri), gospodării cu mulți copii.

Evaluarea nivelului și structurii cheltuielilor de consum de bunuri materiale și servicii de către populație, determinarea factorilor de vulnerabilitate și identificarea celor mai vulnerabile categorii ale populației. Autosuficiență deplină cu produse alimentare a populației din Republica Moldova este caracteristică pentru floarea soarelui, fructe și struguri. Situația cu autosuficiență cu cartofi, carne și produse din carne, lapte și produse din lapte este mult mai gravă. Totodată, problema disponibilității produselor alimentare este acută pentru persoanele cu venituri mici. Nivelul de consum pe cap de locuitor al produselor alimentare de bază, precum și valoarea energetică și valoarea nutrițională a rațiilor alimentare zilnice a populației din Republica Moldova, depășesc nivelurile minime și demonstrează o tendință pozitivă. Acest fapt se aplică întregii populații în ansamblu. Însă, familiile cu mulți copii se află în cea mai vulnerabilă poziție, malnutriția afectează negativ morbiditatea copiilor. În baza analizei indicelui de prosperitate Legatum și a Indicelui Progresului Social, IDU, au fost stabilite următoarele direcții prioritare ale politicii publice a Republicii Moldova: ocrotirea sănătății, educația, calitatea economică, condiții pentru întreprinzători, calitatea mediului.

Pentru prima dată în RM au fost calculați și analizați dinamica indicilor modificărilor structurale: Szalai (I_{Szalai}), Gatev (I_{Gatev}) și Ryabtsev ($I_{Ryabtsev}$) pentru analiza calitativă a veniturilor disponibile și cheltuielilor de consum pentru 2006–2018. Schimbările structurale semnificative a veniturilor disponibile și în cazul cheltuielilor de consum înregistrate în 2008-2009 în toate trei regiuni se explică prin impactul negativ a crizei financiare globale asupra economiei țării. Ca și în cazul indicelui Gatev, valoarea maximă a indicelui Ryabtsev a fost atinsă în 2008, și cauza principală este diminuarea semnificativă a ponderii produselor alimentare în structura cheltuielilor de consum (cu 3,4 p.p.). În mediul urban cea mai mare schimbare structurală a veniturilor disponibile a avut loc în a.2010, cauzată de micșorarea cotei veniturilor salariale cu 2,9 p.p., remitențelor – cu 1,3 p.p. și majorarea cotei prestațiilor sociale cu 1,6 p.p., veniturilor de la

activitatea individuală non-agricolă – cu 1,2 p.p. În schimb, în mediul rural cea mai semnificativă modificare structurală a veniturilor s-a înregistrat în a.2008, cauzată de micșorarea ponderii veniturilor de la activitatea individuală agricolă cu 7,7 p.p. și majorarea ponderii remitențelor cu 3,7 p.p., veniturilor de la activitatea individuală non-agricolă – cu 1,7 p.p., veniturilor salariale – cu 1,4 p.p. Analiza structurii veniturilor a arătat, că cu ajutorul mecanismelor pieței, din proprietate populația a obținut un venit, care este mai mic decât ajutor social către populație. Deci, dacă economia națională ar fi fost perfect descentralizată, atunci ar spori polarizarea populației, s-ar majora ponderea populației care se află sub pragul sărăciei extreme.

Conform modelului elaborat de regresie liniară multifactorială cel mai semnificativ impact asupra bunăstării populației îl au următorii factori: câștigurile salariale medii lunare brute; sporul migrator la 10000 pers.; asigurarea populației cu locuințe. Modelul de regresie liniară multifactorială a nivelului de trai al populației arată că mărimea medie a pensiei lunare pentru limită de vârstă, nivelul minim de existență, sporul migrator la 10000 pers. au un impact pozitiv, iar rata de natalitate (născuți-vii la 1000 locuitori) are impact negativ. Potrivit modelului, creșterea natalității duce la scăderea nivelului de trai. Analiza soldului veniturilor și cheltuielilor populației în funcție de componența gospodăriei a arătat, că mărimea alocațiilor pentru familiile cu copii nu este suficientă. Deci, una dintre politicile sociale pe care Moldova trebuie să o promoveze este sprijinirea semnificativă a familiilor cu mulți copii (2 copii și mai mulți).

Au fost realizată chestionarea locuitorilor țării privind modificarea cheltuielilor de consum în perioada COVID-19. Au fost chestionați 850 respondenți din Republica Moldova din diferite grupuri socio-demografice. Au fost analizate cheltuielile consumatorilor în 8 categorii de produse. Consumatorii moldoveni intenționează să cheltuiască mai puțin în toate direcțiile, cu cele mai grave perspective pentru centrele comerciale și pentru unitățile comerciale de stradă. Totodată, serviciile pentru recreere și divertisment vor suferi foarte mult: cinematografe (43%), restaurante (39%), saloane spa (36%), săli de concert (36%), parcuri (26%), organizații pentru agrement și recreere (46%).

Perfecționarea mecanismelor de creștere a veniturilor populației prin aplicarea instrumentelor inovaționale orientate spre majorarea salariilor și creșterea veniturilor din activități economice. Au fost dezvoltate principalele direcții de creștere a veniturilor disponibile ale populației. Pentru sporirea veniturilor și reducerea inegalității este necesar de a asigura ratele mai mari de creștere a veniturilor populației în comparație cu ratele de dezvoltare economică a țării, de a micșora nivelul de diferențiere a veniturilor, de a reduce „decalajul” dintre veniturile populației prin îmbunătățirea sistemului de impozitare a veniturilor persoanelor fizice.

Este recomandabil de a perfecționa sistemul de remunerare a muncii prin majorarea cuantumului salariului minim garantat, precum și utilizarea pe scară largă a unui sistem de remunerare fără tarife în sectorul real al economiei, în cadrul căruia mărimea salariilor este direct dependentă de realizările individuale ale lucrătorilor.

Principalele direcții pentru reducerea sărăciei rurale sunt creșterea veniturilor locuitorilor din mediul rural prin: sporirea profitabilității activităților individuale agricole; crearea în mediul rural a locurilor de muncă bine plătite. Pentru reducerea diferențelor în remunerarea a muncii dintre femei și bărbați este necesar de a elabora și implementa măsuri care asigură: promovarea femeilor în serviciu, perfecționarea calificărilor femeilor, eliminarea subestimării nejustificate a remunerației femeilor în comparație cu bărbații la locuri de muncă de valoare egală.

A fost elaborat un mecanism privind oferirea de asistență alimentară grupurilor social-vulnerabile ale populației. Acesta se bazează pe utilizarea cardurilor alimentare speciale (cardurile electronice pentru procurarea produselor alimentare). Au fost elaborate principalele direcții pentru reducerea sărăciei în ansamblu pe țară, în special în mediu rural, care includ: sporirea profitabilității activităților individual agricole; crearea în mediul rural a locurilor de muncă bine plătite, etc. Pentru reducerea diferențelor în remunerarea muncii dintre femei și bărbați au fost elaborate măsuri, care asigură: promovarea femeilor în serviciu, perfecționarea calificărilor femeilor, eliminarea subestimării nejustificate a remunerației femeilor în comparație cu bărbații la locuri de muncă de valoare egală. Au fost elaborate recomandări privind sprijinul de stat al grupurilor social-vulnerabile: familii cu mulți copii, pensionari, persoane cu necesități speciale, etc.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în formă de publicații

Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice

1. **Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul instituției acreditate la profilul respectiv)

1.2. monografii colective

1. COLESNICOVA, T., GUTIU, T., CIOBANU, M., GUTIU, M. *Nivelul de trai al populației Republicii Moldova*. Ch.: Complex Ed. al INCE. 2020 (în ediție)
2. ROJCO, A., IVANOV, S., HEGHEA, E. *Bunăstarea populației Republicii Moldova: metodologie, evaluare, direcții principale de creștere*. Ch.: Complex Ed. al INCE. 2020 (în ediție)

2. **Articole în reviste științifice**

2.2. în reviste din străinătate recunoscute

3. CIOBANU, M. Current situation and prospects of income and consumption expenditure of households with children in the Republic of Moldova. În: *RJLSS - Romanian Journal of Labour and Social Studies, INCSMPS*, Volume 1, No.1, 2019, publicat în 2020, ISSN 2601-257X, ISSN-L 2601-257X, Bucharest, Romania, pp.71-93, <http://www.rjlss.ro/wp-content/uploads/2020/08/7-RJLSS-2019-Ciobanu%20Mihail%20-%20Moldova.pdf>
4. COLESNICOVA, T., CIOBANU, M., GUTIU, M. The impact of COVID-19 pandemic on the Moldovan labour market. În: *RJLSS - Romanian Journal of Labour and Social Studies, INCSMPS*, Volume 1, No.1, 2019, publicat în 2020, ISSN 2601-257X, ISSN-L 2601-257X, Bucharest, Romania, pp. 50-61, <http://www.rjlss.ro/current-issue/http://www.rjlss.ro/wp-content/uploads/2020/08/5-RJLSS-2019-Colesnicova%20and%20-Labour%20market.pdf>
5. РОЖКО, А., ДОГА, В., ИВАНОВ, С. Оценка состояния продовольственной безопасности Республики Молдова. В: *Профессиональный рецензируемый научно-производственный журнал "Учет и финансы"*, Киев, 2020, №.2(88), с.139-150 <http://www.afj.org.ua/ru/article/757/>

2.3. în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

Categoria B

6. COLESNICOVA, T., PERCIUN, R., ȚVIRCUN, A. Exchange Market Pressure Index as a macroeconomic risk measuring instrument. În: *Revista Economie și Sociologie*, nr.1/June 2020, Chisinau, 2020, - 130 p., ISSN 1857-4130, E-ISSN: 2587-3172, pp. 10-20 <https://economy-sociology.ince.md/?edmc=3173>
7. GUTIU, T. Methodology for the calculation of new indicators for assessing the competitiveness of goods. In: *Economy and sociology*. 2020, no. 1, pp. 74-85, ISSN 1857-4130.
8. HEGHEA, E. Social exclusion of the elderly people from the labor market of the Republic of Moldova: summary of survey results. In: *Journal of Research on Trade, Management and Economic Development*, volume 7, ISSUE 1(13)/2020, Chișinău, Editura Tipografia Universității Cooperatist-Comerciale din Moldova, ISSN 2345-1424, E-ISSN 2345-1483, https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/106855

Categoria C

9. PERCINSCHI, N., CIOBANU, M. Dinamica numărului copiilor aflați în situație de risc în Republica Moldova. În: *Intellectus*, Nr. 1-2, Ch.: AGEPI, 2020, pp. 109-115, ISSN 1857-0496

3. Articole în culegeri științifice

3.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

10. CIOBANU, M. Aspects of the public spending policy on the social protection of children in difficulty in the Republic of Moldova. În: *Conferința științifică internațională "Contabilitatea și finanțele – limbaje universale ale afacerilor"*, Universitatea "Constantin Brâncoveanu" din Pitești, România, 24 aprilie 2020 (în ediție).
11. CIOBANU, M. Particularities of organization of rest and recovery for children in difficulty in the summer season in the Republic of Moldova. În: *International Virtual Scientific-Practical Conference on "Prioritized Directions of International Economic Relations in the XXI Century"*, May 22, 2020, Baku, Azerbaijan (în ediție).
12. РОЖКО, А., ИВАНОВ, С. Экономическая доступность продуктов питания, как составляющая продовольственной безопасности Республики Молдова. В: *International virtual scientific-practical conference on "Prioritized directions of international economic relations in the XXI century"*, May 22, 2020, Baku, Azerbaijan (în ediție).
13. МАЛАHOV, L., COLESNICOVA, T., COLESNICOV, A. Применение конвергентной технологии для решения задач по оценке человеческого капитала на примере многофакторной модели Минцера. În: *International Virtual Scientific-Practical Conference on "Prioritized directions of international economic relations in the XXI century"* organized by Azerbaijan Tourism and Management University on May 22, 2020, Baku, Azerbaijan (în ediție).
14. ГУТЮМ, Т. Менеджмент оценки конкурентоспособности товаров. В: *Международная Научно-Практическая Конференция "Приоритетные направления*

- международных экономических отношений в XXI веке*”, 24-25 апреля 2020 г. Баку: Азербайджанский Университет Туризма и Менеджмента, 2020 (în ediție).
15. ГУТЮМ, Т., КОЛЕСНИКОВА, Т. Влияние конкурентоспособности на благосостояние. В: *Международная Научно-Практическая Конференция “Приоритетные направления международных экономических отношений в XXI веке”*, 24-25 апреля 2020 г. Баку: Азербайджанский Университет Туризма и Менеджмента, 2020 (în ediție).
 16. CIOBANU, M. Câteva tendințe în evoluția instituțiilor de învățământ pentru copiii aflați în dificultate în Republica Moldova. În: *Proceedings of the International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Humanity at a crossroad. Between digital Economy and Need for a Paradigm of going back to Nature”*; 6th Edition, May 14rd - 15th, 2020. București: Editura „ARTIFEX”, 2020, pp. 369-376, ISBN 978-606-8716-54-1
 17. COLESNICOVA, T., GUTIU, M., CIOBANU, M. Tendințele veniturilor disponibile și a cheltuielilor de consum ale populației în Republica Moldova. In: *Proceedings of the International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Humanity at a crossroad. Between digital Economy and Need for a Paradigm of going back to Nature”*; 6th Edition, May 14rd - 15th, 2020. București: Editura „ARTIFEX”, 2020, pp. 424-438. ISBN 978-606-8716-54-1
 18. GUTIU, M. Interdependența dintre nivelul de trai și indicii de prosperitate. In: *Proceedings of the International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Humanity at a crossroad. Between digital Economy and Need for a Paradigm of going back to Nature”*; 6th Edition, May 14rd - 15th, 2020. București: Editura „ARTIFEX”, 2020, pp. 519-524, ISBN 978-606-8716-54-1.
 19. GUTIU, T. Elaborarea modelelor regresiei creșterii economice și competitivității. In: *Proceedings of the International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Humanity at a crossroad. Between digital Economy and Need for a Paradigm of going back to Nature”*; 6th Edition, May 14rd - 15th, 2020. București: Editura „ARTIFEX”, 2020, pp. 191-201. ISBN 978-606-8716-54-1.
 20. TIMUȘ, A., POPA, N., Evoluțiile și perspectivele de dezvoltare a sectorului de creditare nebanară din Republica Moldova, în contextul noii reglementări. In: *Proceedings of the International Symposium: Experience. Knowledge. Contemporary Challenges. 6th Edition „Humanity at a crossroad. Between digital Economy and Need for a Paradigm of going back to Nature”*. Bucharest: Artifex University of Bucuresti - May 14th -15th, 2020, Bucuresti, Romania, pp. 202-220, ISBN 978-606-8716-54-1
 21. CIOBANU, M. The situation of vulnerable families and children during the period of COVID-19 pandemic in the Republic of Moldova. În: *„Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”*: Conferință științifică internațională, 30 octombrie 2020, Ediția a XVI-a, Institutul de Cercetări Economice și Sociale “Gh. Zane”, Iași: PERFORMANTICA, 2020, VOL. XXXVI, 306 p., pp. 186-190, ISBN 978-606-685-744-4
 22. COLESNICOVA, T., CIOBANU, M. Attitudes of Moldovan employees towards some issues concerning the employment by gender in the Republic of Moldova. În:

- „Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”: Conferință științifică internațională, 30 octombrie 2020, Ediția a XVI-a, Institutul de Cercetări Economice și Sociale “Gh. Zane”, Iași: PERFORMANTICA, 2020, VOL. XXXVII, 533 p., pp. 113-121, ISBN 978-606-685-742-0
23. COLESNICOVA, T., CIOBANU, M. The impact of COVID-19 on the dwelling sector in the Republic of Moldova. În: „Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”: Conferință științifică internațională, 30 octombrie 2020, Ediția a XVI-a, Institutul de Cercetări Economice și Sociale “Gh. Zane”, Iași: PERFORMANTICA, 2020, VOL. XXXVII, 533 p., pp. 103-112, ISBN 978-606-685-742-0
 24. GUTIUM, M. Analiza legislației Republicii Moldova în domeniul vamal: puncte forte, puncte slabe. In: *Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere, conferința internațională*, a XVI-a ediție, 30 octombrie 2020. Iași: Performantica, 2020, vol. XXXVII, pp. 225-231, ISBN 978-606-685-742-0.
 25. GUTIUM, T. Realizarea politicii comerciale externe a Republicii Moldova. In: *Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere, conferința internațională*, a XVI-a ediție, 30 octombrie 2020, Iași: Performantica, 2020, vol. XXXVII, pp. 233-247. ISBN 978-606-685-742-0.
 26. GUTIUM, M. Evolution of consumption expenditures of population of the Republic of Moldova. In: *Innovative Business Management & Global Entrepreneurship. International Conference*, September 4th, 2020. București, IBMAGE 2020 (în ediție).
 27. GUTIUM, T. Approaches to Measurement of Well-being: Case of the Republic of Moldova. In: *Innovative Business Management & Global Entrepreneurship. International Conference*, September 4th, 2020. București, IBMAGE 2020 (în ediție).
 28. КОЛЕСНИКОВА, Т., ДОГА, В. Потенциал роста благосостояния населения Республики Молдова в аграрном секторе экономики. В: *XI Международная научно-практическая интернет-конференция. Тема: Управление проектами: проектный подход в современном менеджменте*. 26-27 ноября 2020, Государственная академия строительства и архитектуры, Украина, г. Одесса (în ediție)
 29. COLESNICOV, A., COLESNICOVA, T., MALAHOV, L. SWOT analysis of Information Technologies contribution to work organization in the pandemic COVID-19 period. In: *International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Contemporary Economy and Society: Challenges and Solutions”*; 7th Edition, December 16th - 17th, 2020. București (în ediție)
 30. GUTIUM, Tatiana. Problemele stringente din domeniul alimentării cu apă și sanitație a populației Republicii Moldova și căile de ameliorare. In: *Proceedings of the International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Contemporary Economy and Society. Challenges and Solutions”*; 7th Edition, December 16rd - 17th, 2020. București: Editura „ARTIFEX”, 2020.

3.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

31. COLESNICOVA, T., CIOBANU, M. Creșterea bunăstării populației ca scopul principal al economiei circulare. În: *The 2-nd Economic International Conference*

"Competitiveness and sustainable development", UTM, Faculty of Economic Engineering and Business, 20 noiembrie 2020 (în ediție)

3.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

32. CIOBANU, M. Evaluarea dinamicii numărului copiilor rămași fără ocrotire părintească în Republica Moldova. În: *Tendențe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători. Materialele Conferinței științifice a doctoranzilor, ediția a IX-a*, 10 iunie 2020. Chișinău: Tipogr. „Artpoligraf”, 2020, vol. 2, 288 p., pp. 266-271, ISBN 978-9975-3389-7-4
33. GUTIU, T. Competitivitatea și elementele economiei tenebre bunurilor industriei ușoare și materialelor de construcție. În: *Tendențe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători. Materialele Conferinței științifice a doctoranzilor, ediția a IX-a*, 10 iunie 2020. Chișinău: Tipogr. „Artpoligraf”, 2020, vol. 2, pp. 272-277, ISBN 978-9975-3389-7-4.

4. Teze în culegeri științifice

4.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

34. CIOBANU, M., SAVCENCO S. Analiza cheltuielilor de consum ale populației Republicii Moldova pentru procurarea bunurilor de folosință îndelungată în perioada pandemiei COVID-19. În: *International Scientific Conference „Economic and social implications of the COVID-19 pandemic: analysis, forecasts and consequences mitigation strategies”*, 23 octombrie 2020. Chișinău: INCE, 2020 (în ediție).
35. COLESNICOV, A. COLESNICOVA, T., MALAHOV, L. Contribution of Information Technologies to Work Organization at the COVID-19 Pandemic. În: *International Scientific Conference „Economic and social implications of the COVID-19 pandemic: analysis, forecasts and consequences mitigation strategies”*, 23 octombrie 2020. Chișinău: INCE, 2020 (în ediție).
36. COLESNICOVA T., CIOBANU M. Moldovan residential sector during COVID-19 crisis. În: *International Scientific Conference „Economic and social implications of the COVID-19 pandemic: analysis, forecasts and consequences mitigation strategies”*, 23 octombrie 2020. Chișinău: INCE, 2020 (în ediție).
37. GUTIU, M., GUTIU, T. Evoluția vânzărilor de servicii pe piața telecomunicațiilor și a tehnologiei informației în Republica Moldova pe perioada pandemiei COVID-19. În: *International Scientific Conference „Economic and social implications of the COVID-19 pandemic: analysis, forecasts and consequences mitigation strategies”*, 23 octombrie 2020. Chișinău: INCE, 2020 (în ediție).
38. ROJCO A., IVANOV S. Evaluarea măsurilor de susținere socială a cetățenilor în perioada pandemiei COVID-19. În: *International Scientific Conference „Economic and social implications of the COVID-19 pandemic: analysis, forecasts and consequences mitigation strategies”*, 23 octombrie 2020. Chișinău: INCE, 2020 (în ediție).

5. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

5.3. atlase, hărți, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

39. COLESNICOVA, T. Sectorul social/Social sector. În: *Tendințe în economia Moldovei=Moldovan economic trends. Nr.37 (trim.I) 2020*. Ch.: Complexul Ed. al INCE, 2020. ISSN 1857-3126 (rom.). - 110 p., p.18-19, 65-77, 103-109 (rom.) Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1587453441_met_37.pdf
40. COLESNICOVA, T. Sectorul social/Social sector. În: *Tendințe în economia Moldovei=Moldovan economic trends. Nr.38 (trim.II) 2020*. Ch.: Complexul Ed. al INCE, 2020. ISSN 1857-3126 (rom.). - 110 p., p.18-19, 65-77, 103-109 (rom.) Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1587453441_met_38.pdf
41. TIMUȘ, Ang., TIMUȘ, And. Constrângeri și provocări pentru sectorului de asigurări: constatări și evoluții, aprilie 2020, INCE, https://ince.md/uploads/files/1586876055_asigurari.pdf

7. Diseminarea rezultatelor obținute în formă de prezentări (comunicări, postere, teze/rezumat/abstracte) la foruri științifice

1. Webinarul internațional ”Экономический рост в условиях глобализации и приоритетных направлений предпринимательства” (Colesnicova T. – moderatorul din partea INCE). Coordonator Азербайджанский Университет Туризма и Менеджмента (Azerbaijan-Moldova-Romania-Bulgaria-Ukraine-Estonia), 21 februarie 2020.

Participantii activi:

1. COLESNICOVA, T. – comunicarea ”Методологические подходы к исследованию уровня жизни населения”
2. GUTIU, T. – comunicarea ”Уровень обеспеченности коммунальными услугами населения Республики Молдова”
3. CIOBANU, M. – comunicarea ”Analysis of the situation of children in difficulty in Republic of Moldova”
4. GUTIU, M. – comunicarea ”Обеспеченность домохозяйств Республики Молдова телекоммуникационными услугами”
5. ROJCO, A., IVANOV, S. – comunicarea ”Улучшение питания населения как фактор повышения его благосостояния”

Participantii pasivi: DOGA, V., HEGHEA, E., SAVCENCO, S., TIMUȘ, And.

2. International Scientific Conference „Economic and social implications of the COVID-19 pandemic: analysis, forecasts and consequences mitigation strategies”, 23 October 2020, NIER, Chișinău.

Participantii activi:

6. CIOBANU, M., SAVCENCO S. – comunicarea ”Analiza cheltuielilor de consum ale populației Republicii Moldova pentru procurarea bunurilor de folosință îndelungată în perioada pandemiei COVID-19”

7. COLESNICOVA, T. – comunicarea ”Contribution of Information Technologies to Work Organization at the COVID-19 Pandemic”
8. COLESNICOVA T., CIOBANU M. – comunicarea ”Moldovan residential sector during COVID-19 crisis”
9. GUTIU, M., GUTIU, T. – comunicarea ”Evoluția vânzărilor de servicii pe piața telecomunicațiilor și a tehnologiei informației în Republica Moldova pe perioada pandemiei COVID-19”
10. ROJCO A., IVANOV S. – comunicarea ”Evaluarea măsurilor de susținere socială a cetățenilor în perioada pandemiei COVID-19”

Participanți pasivi: DOGA, V., HEGHEA, E., TIMUȘ, And.

3. Masa rotundă cu genericul „Aplicarea metodelor inovatoare orientate spre creșterea nivelului de trai al populației Republicii Moldova”, organizată de Secția „Cercetări sociale și nivelul de trai” a Institutului Național de Cercetări Economice (INCE), 18 noiembrie 2020.

Participanți activi:

11. COLESNICOVA, T., GUTIU, T. – comunicarea ”Indicele modificărilor structurale ale veniturilor disponibile și cheltuielilor de consum ale populației Republicii Moldova”
12. GUTIU, T. – comunicarea ”Identificarea factorilor de influență și constrângerilor nivelului de trai al populației Republicii Moldova”

Participanți pasivi: DOGA, V., ROJCO, A., CIOBANU, M., HEGHEA, E., IVANOV S., GUTIU, M., TIMUȘ, And., SAVCENCO, S.

4. Conferința științifică internațională ”Contabilitatea și finanțele – limbaje universale ale afacerilor”, organizată de Universitatea ”Constantin Brâncoveanu” din Pitești, România, 24 aprilie 2020.

13. CIOBANU, M. - comunicarea „Aspects of the public spending policy on the social protection of children in difficulty in the Republic of Moldova”

5. International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Humanity at a crossroad. Between digital Economy and Need for a Paradigm of going back to Nature”; 6th Edition, May 14rd - 15th, 2020, București, România.

14. CIOBANU, M. – comunicarea ”Câteva tendințe în evoluția instituțiilor de învățământ pentru copiii aflați în dificultate în Republica Moldova”

15. COLESNICOVA, T., GUTIU, M., CIOBANU, M. – comunicarea ”Tendințele veniturilor disponibile și a cheltuielilor de consum ale populației în Republica Moldova”

16. GUTIUM, M. – comunicarea ”Interdependența dintre nivelul de trai și indicele prosperității”
 17. GUTIUM, T. – comunicarea ”Elaborarea modelelor regresiei creșterii economice și competitivității”
 18. TIMUȘ, A., POPA, N. – comunicarea ”Evoluțiile și perspectivele de dezvoltare a sectorului de creditare nebanară din Republica Moldova, în contextul noii reglementării”
6. International Virtual Scientific-Practical Conference on “Prioritized Directions of International Economic Relations in the XXI Century”, May 22, 2020, Baku, Azerbaijan
19. CIOBANU, M. – comunicarea ”Particularities of organization of rest and recovery for children in difficulty in the summer season in the Republic of Moldova”
 20. MALANOV, L., COLESNICOVA, T., COLESNICOV, A. – comunicarea ”Применение конвергентной технологии для решения задач по оценке человеческого капитала на примере многофакторной модели Минцера”
 21. ГУТЮМ, Т. – comunicarea ”Менеджмент оценки конкурентоспособности товаров”
 22. ГУТЮМ, Т., КОЛЕСНИКОВА, Т. – comunicarea ”Влияние конкурентоспособности на благосостояние”
 23. GUTIUM, M. – comunicarea ”Анализ денежных квот и доходов от таможенных пошлин в развивающихся странах”
 24. РОЖКО, А., ИВАНОВ, С. – comunicarea ”Экономическая доступность продуктов питания, как составляющая продовольственной безопасности Республики Молдова”
7. Conferința științifică a doctoranzilor - Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători, ediția a IX-a, 10 iunie 2020. Chișinău, USDC.
25. CIOBANU, M. – comunicarea ”Evaluarea dinamicii numărului copiilor rămași fără ocrotire părintească în Republica Moldova”
 26. GUTIUM, T. – comunicarea ”Competitivitatea și elementele economiei tenebre bunurilor industriei ușoare și materialelor de construcție”
8. International Conference - Innovative Business Management & Global Entrepreneurship, September 4th, 2020. Warsaw – Bucharest – Blagoevgrad – Chisinau – Surabaya
27. GUTIUM, M. - comunicarea „Evolution of consumption expenditures of population of the Republic of Moldova”
 28. GUTIUM, T. - comunicarea „Approaches to Measurement of Well-being: Case of the Republic of Moldova”

9. Conferință științifică internațională „Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”; 30 octombrie 2020, Ediția a XVI-a, Institutul de Cercetări Economice și Sociale “Gh. Zane”, Iași.

29. CIOBANU, M. – comunicarea ”The situation of vulnerable families and children during the period of COVID-19 pandemic in the Republic of Moldova”

30. COLESNICOVA, T., CIOBANU, M. – comunicarea ”Attitudes of Moldovan employees towards some issues concerning the employment by gender in the Republic of Moldova”

31. COLESNICOVA, T., CIOBANU, M. – comunicarea ”The impact of COVID-19 on the dwelling sector in the Republic of Moldova”

32. GUTIU, M. – comunicarea ”Analiza legislației Republicii Moldova în domeniul vamal: puncte forte, puncte slabe”

33. GUTIU, T. – comunicarea ”Realizarea politicii comerciale externe a Republicii Moldova”

10. The 2-nd Economic International Conference "Competitiveness and sustainable development", UTM, Faculty of Economic Engineering and Business, 20 noiembrie 2020

34. COLESNICOVA, T., CIOBANU, M. Creșterea bunăstării populației ca scopul principal al economiei circulare

11. XI Международная научно-практическая интернет-конференция. Тема: Управление проектами: проектный подход в современном менеджменте. Государственная академия строительства и архитектуры, Украина, г. Одесса, 2020

35. КОЛЕСНИКОВА, Т., ДОГА, В. – comunicarea ”Потенциал роста благосостояния населения Республики Молдова в аграрном секторе экономики”

1. Protecția rezultatelor obținute în formă de obiecte de proprietate intelectuală

Nu au fost prevăzute la prima etapă.

2. Materializarea rezultatelor obținute

- Elaborarea și prezentarea Raportului pentru Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale RM privind monitorizarea prețurilor medii cu amănuntul la bunuri de primă necesitate pentru copilul nou-născut în cadrul Metodologiei pentru calculul valorii monetare a coșului minim de bunuri necesare la nașterea copilului (semestrial, anual).
- Elaborarea și prezentarea Cancelarie de Stat a Notei de poziție a Secției *Cercetări sociale și nivelul de trai* privind elaborarea Raportului sărăciei în Republica Moldova.
- Elaborarea și prezentarea a Notei de poziție a Secției *Cercetări sociale și nivelul de trai* la solicitarea Parlamentul Republicii Moldova privind prețurile medii de consum, înregistrate

în Republica Moldova la unele produse comercializate cu amănuntul și utilități pentru lunile anului 2020 (comparativ cu luna corespunzătoare a anului precedent) și previziunea pe termen scurt și mediu, în cadrul căreia au fost calculate ratele de creștere/scădere a prețurilor de consum pentru anumite produse alimentare și tarifele pentru serviciile de utilități furnizate, au fost identificați factori și relevată influența acestora asupra dinamicii prețurilor de consum și tarifelor, a fost expusă opinia specialiștilor Secției INCE cu privire la posibile modificări ale nivelurilor prețurilor de consum și tarifelor în viitorul apropiat.

- Elaborarea propunerilor Secției *Cercetări sociale și nivelul de trai* privind redresarea situației economice cauzate de evoluția situației epidemiologice, determinată de răspândirea virusului de tip nou COVID-19.
- Foaia de parcurs pentru impulsionearea procesului de digitalizare a economiei naționale și dezvoltare a comerțului electronic, Iunie, 2020 la solicitarea Ministerului Economiei și Infrastructurii (INCE).
- Obținerea grantului doctoral finanțat de la bugetul de stat în cadrul Școlii Doctorale Științe economice și demografice în cadrul Consorțiului: Institutul Național de Cercetări Economice, Universitatea de Stat “Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți și Universitatea de Stat din Moldova. Conducător de doctorat – Colesnicova T., dr., conf. cercet. (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării RM nr. 968 din 11.09.2020).

3. Dificultățile în realizarea proiectului

Nu au fost dificultăți în realizarea proiectului.

4. Concluzii

RO: În baza identificării și aplicării instrumentarului inovațional au fost elaborate abordări metodologice privind cercetarea bunăstării populației Republicii Moldova orientate spre creșterea veniturilor populației. În baza analizei experienței țărilor UE a fost evaluată dinamica nivelului și structurii veniturilor disponibile și a cheltuielilor de consum ale populației țării. Pentru determinarea factorilor de vulnerabilitate și identificarea celor mai vulnerabile categorii ale populației au fost evaluate nivelul și structura cheltuielilor de consum de bunuri materiale și servicii de către populație. Prin aplicarea instrumentelor inovaționale orientate spre majorarea salariilor și creșterea veniturilor din activități economice a fost perfecționat mecanismul de creștere a veniturilor populației. Au fost elaborate principalele direcții pentru reducerea sărăciei în ansamblu pe țară, în special în mediu rural, care includ: sporirea profitabilității activităților individual agricole; crearea în mediul rural a locurilor de muncă bine plătite, etc. Pentru reducerea diferențelor în remunerarea muncii dintre femei și bărbați au fost elaborate măsuri, care asigură: promovarea femeilor în serviciu, perfecționarea calificărilor femeilor, eliminarea subestimării nejustificate a remunerației femeilor în comparație cu bărbații la locuri de muncă de valoare egală. Au fost elaborate recomandări privind sprijinul de stat al grupurilor social-vulnerabile: familii cu mulți copii, pensionari, persoane cu necesități speciale, etc.

EN: Based on the identification and application of the innovative instruments, methodological approaches were elaborated regarding the research of the welfare of the population in the Republic of Moldova oriented towards increasing their incomes. Based on the analysis of the EU countries experience, the dynamics of the level and structure of disposable incomes and consumer expenditures of the country's population was analyzed. In order to determine the vulnerability factors and to identify the most vulnerable categories of the population, the level and structure of the consumption expenditures of material goods and services by the population were evaluated. By applying innovative instruments aimed at increasing wages and incomes from economic activities, the mechanism for increasing the income of the population has been improved. The main directions for reducing poverty as a whole in the country have been developed, especially in rural areas, which include: increasing the profitability of individual agricultural activities; creating well-paid jobs in rural areas, etc. To reduce the pay gap between women and men, measures have been developed to ensure: the promotion of women in the service, the improvement of women's skills, the elimination of undue underestimation of women's pay compared to men in jobs of equal value. Recommendations were elaborated on state support for socially vulnerable groups: families with many children, pensioners, people with special needs, etc.

Conducătorul de proiect / COLESNICOVA Tatiana

